

ВИКОРИСТАННЯ НАУКОМЕТРИЧНИХ ПЛАТФОРМ У ПІДГОТОВЦІ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ У ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

В сучасному суспільстві найбільш цікавим є результат, який надає наукове дослідження, а не процес діяльності чи думки. Із збільшенням кількості науковців постає питання про науковий внесок кожного з них. Вага вченого в науковому співтоваристві, його вплив на події, що відбуваються в обраній ним галузі науки, сьогодні багато в чому визначаються тим, наскільки повно, конструктивно і органічно представлені результати його досліджень в Інтернет-мережі. Саме тому доступ до публікацій світової спільноти науковців відкриває нові можливості щодо аналізу наукового рівня досліджень, а цитування цих наукових робіт вченими є оцінкою якості і значущості для науки і практики отриманих результатів.

Існують комерційні наукометричні платформи Scopus, Web of Science та ін, що дають можливість якісної оцінки наукових праць, але до значної кількості публікацій, що розміщені у цих базах для читачів доступ платний[1]. Актуальною є проблема використання безкоштовних наукометричних систем у проведенні наукових досліджень.

Метою нашого дослідження є аналіз наукометричних платформ та виділення критеріїв їх добору в підготовці докторів філософії у галузі педагогічних наук.

Під час роботи над власними публікаціями аспірант стикається з такими завданнями, як створення колекцій публікацій, систематизація та складання їх бібліографічного опису; створення коротких описів, анотацій і поміток при аналізі результатів, викладених у наукових доробках. При написанні власних наукових робіт перед вченим виникає завдання цитування раніше відомих результатів і складання переліків посилань. Одним з інструментів, що дозволяє автоматизувати вирішення зазначених завдань, є використання сервісів наукометричних баз даних.

Наукометрична база даних – бібліографічна і реферативна база даних, інструмент для відстеження цитованості наукових публікацій[2]. Наукометрична база даних це також пошукова система, яка формує статистику, що характеризує стан і динаміку показників затребуваності, активності та індексів впливу діяльності окремих вчених і дослідницьких організацій.

Основними критеріями добору програмного забезпечення було обрано: *популярність*; *загальні характеристики системи* (тип продукту, якість документації, багатомовність та можливості локалізації, рекомендації фахівців); *технічні характеристики* (вимоги до бази даних, засоби наукометрії, можливість мобільного доступу); *функціональні характеристики* (створення колекцій публікацій, персоналізація, можливості пошуку, статистика, формати документів,

налаштування зовнішнього вигляду).

Після аналізу спеціалізованої літератури та сайтів розробників наукометричних систем для подальшого ґрунтовного дослідження було обрано наступні системи: *Google Scholar*, *Scholarometer*, *Index Copernicus (IC)*, *Microsoft Academic Search*, *Mendeley*, *Academia.edu*, *РІНЦ*.

Academia.edu (www.academia.edu) – наукометрична платформа і разом з тим соціальна мережа для співпраці науковців та пошуку статей по інституціях і вибраних сферах діяльності. Дана система згенерована для того, щоб ділитися з іншими своїми статтями, відстежувати їх цитованість і стежити за новинами досліджень і розробок по іменах та ключових словах.

Mendeley - безкоштовна програма для управління бібліографічною інформацією, що дозволяє зберігати і проглядати дослідницькі праці в форматі PDF, а також має підключення до міжнародної соціальної мережі вчених. Система Mendeley є поєднанням локальної програми Mendeley Desktop, яка є системою управління базами даних (СУБД), і веб-сервісу <http://mendeley.com>. Доступ до системи можливий як на безкоштовній, так і на платній основі.

Index Copernicus (<http://www.indexcopernicus.com>) - міжнародна наукометрична база (Index Copernicus Journals Master List) створена у Польщі. Дана платформа включає індексування, ранжування та реферування журналів, а також являє собою онлайн-базу даних користувачів інформації, у тому числі наукового профілю, а також наукових установ, видань та проектів. База даних має кілька інструментів для оцінки продуктивності, які дозволяють відслідковувати вплив наукових робіт і публікацій окремих учених або наукових установ.

Scholarometer (scholarometer.indiana.edu) є некомерційною наукометричною платформою, а також веб-орієнтованим сервісом, що використовується як розширення для веб-браузерів Firefox або Chrome. Ця система беручи за основу результати пошуку системи Google Scholar дає можливість отримати певні наукометричні дані щодо наукової діяльності вченого: загальну кількість та індекси посилань (цитовання) на його публікації.

Microsoft Academic Search (academic.research.microsoft.com) є вільною наукометричною базою даних, розробником якої є Microsoft. Вона надає безліч способів для вивчення наукових публікацій, авторів, конференцій, журналів, організацій за ключовими словами. Microsoft Academic Search індексує не тільки мільйони наукових публікацій, але відображає також ключові відношення між метою, змістом і автором публікації, що допомагає визначити суть наукового дослідження.

Російський індекс наукового цитування (РІНЦ) (elibrary.ru) - це національна інформаційно-аналітична система, яка акумулює понад 4,7 мільйонів публікацій російських авторів, а також інформацію про цитування цих публікацій із понад 4000 російських журналів. Вона призначена не тільки для оперативного забезпечення наукових досліджень актуальною довідково-бібліографічною інформацією, але є також і потужним інструментом, що дозволяє

здійснювати оцінку результативності та ефективності діяльності науково-дослідних організацій, вчених, рівень наукових журналів і т.д.

Google Scholar (scholar.google.com.ua) є відкритою наукометричною базою даних наукових публікацій і разом з тим пошуковою системою одночасно. Як і універсальна пошукова система Google, спеціалізована Google Scholar повідомляє користувачеві назву, фрагмент тексту і гіперпосилання на документ. *Функціями* Google Академії є: пошук у різних джерелах статей, анотацій та бібліографічні посилання та розміщення в Інтернеті повних версій статей з інших інформаційних баз та каталогів; визначення індексів цитування. *Метою* Google Академії є упорядкування статей, подібно до того, як це роблять дослідники, оцінюючи повний текст статті, автора, видання, в якому було опубліковано статтю та частоту цитування цієї статті в іншій академічній літературі.

Google Scholar містить відомості не тільки про онлайнві, а й про друковані статті, але індексує тільки онлайнві наукові публікації. Якщо ж у публікації розміщено посилання на друкований документ, бібліографічний опис такого офлайнного документа автоматично потрапляє в базу даних системи.

Переваги використання наукометричної платформи Google Академія: оперативна статистика цитованості, простий і зручний інтерфейс; включає у себе максимальну кількість наукових журналів російською та українською мовами; розраховує індекс цитування публікацій і дозволяє знаходити статті, що містять посилання на ті, що вже знайдено.

Висновки. Після розгляду низки найпопулярніших наукометричних систем, можна зробити висновок, що Google Scholar може бути рекомендована як найбільш доцільна для використання у підготовці докторів філософії. Система популярна, зручна у використанні, має україномовний інтерфейс, включає у себе максимальну кількість наукових журналів російською та українською мовами, розраховує індекс цитування публікацій і дозволяє знаходити статті, що містять посилання на ті, що вже знайдено. Це якнайкраще дозволяє якісний моніторинг та розповсюдження результатів науково-педагогічних робіт майбутніми докторами філософії у галузі педагогічних наук.

Список використаних джерел

1. Спирін О.М. Інформаційно-комунікаційні технології моніторингу впровадження результатів науково-дослідних робіт [Електронний ресурс] / О. М. Спирін // Інформаційні технології і засоби навчання – 2013. – 4 (36). – Режим доступу до журн.:http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/890#.Um0_zlP82aQ.
2. Наукометричні бази даних [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека Харківського економіко-правового університету – Режим доступу до ресурсу: <http://library.hepu.edu.ua/koristuvacham/naukovcjam/naukometrichni-bazi-danikh/>.